

GAZETA POLSKA

wychodzi codziennie z wyjątkiem dni poświęconych o godzinie 8-ej rano. — Cena numeru 20 halery — 15 fenigów

Prenumerata:

W Dąbrowie miesięcznie 4 K. 50 hal; kwartalnie 13 K. 50 hal; z przesyłką pocztową wnos 5 K. 10 hal; kwartalnie 15 K. 30 hal. W okupacji ukraińskiej miesięcznie 3 MB. 50 fen; kwartalnie 10 MB. 50 fen. Za dostawę do domu dopłaca się miesięcznie 60 hal.

Redakcja i Administracja w Dąbrowie

ul. Króla Sobieskiego 15; otwarte od 8 rano do 7 wieczorem.
Filia w Będzinie: Biuro dzienników Małachowskiego.

CRNY OGŁOSZENIA: Na 1-szej stronie za wiersz półtorowy 3 Kor. — Na stronie III-iej za wiersz 1 K. 50 hal. Nadrukowane za wiersz 2 Kor. — Ogłoszenia zrywające na IV-iej stronie za wiersz półtorowy 60 hal. — Drobne ogłoszenia po 20 hal. za wyraz. Najmiej 1,50 Kor. — Wyrzuty tłustym drukiem podwójnie.

Polska Krajowa

LOTERIA

Klasyzna

SUMA
WYGRANYCH

6 milionów 440 tysięcy marek.

Wielka wygrana: pół miliona marek.

Ciągnięcie II klasy 5 i 6 września 1918 r.
Ostatni termin wymiany losów upływa 3 września r. b.
Na każdej ćwiartce pieczęć z Orłem Polskim i napisem: Rada Główna Opiekuńcza.

R. G. O.

Warszawa, ul. Kredytowa 4.

Znamienny głos austriacki przeciw niemieckim planom aneksyjnym.

Wiedeń, 29 sierpnia.

„Reichspost” zamieszcza artykuł wstępny, w którym zajmuje się stosunkami Niemiec do rozwiązania austro-polskiego. Austriacy, pisze Reichspost, musi już teraz rozstrzygnąć, że nie wyciągnie formy rozwiązania austro-polskiego, projektowanego ze strony niemieckiej, są dla niej do przyjęcia. Stanowisko „Niemiec wobec austro-polskiego rozwiązania nie było nigdy jednolite. Stosunek silnych grup które do rozwiązanie zaakceptowały do tych, które je odrzucały zmienił się wielokrotnie. Zmiany te nie pozostały bez wpływu na czynnik miarodajny. Można stwierdzić, że były drobne okresy, w których czynnik te kilkakrotnie odpowiadały się za tem rozwiązaniem. Na ogół można powiedzieć, że te stronniotwa, które są zwolennikami pokoju porozumiewawczego, były dla rozwiązania austro-polskiego usposobione przychylnie podczas gdy zwolennicy t. zw. „Siegriden” zachowywali się odmiennie. Wobec rozwiązania austro-polskiego oświadczają się niemieckie kół handlowe i przemysłowe tudzież kół wojskowe.

Kół handlowo-przemysłowe zgadzają się na rozwiązanie austro-polskie tylko pod tym warunkiem, że Królestwo Polskie i połaczone z niem Galicja nie będzie oddzielona od Niemiec granicą celną, że więc nie cała monarchia, ani nawet cała Austria, lecz tylko polska część Austrii wejdzie z Niemcami w stosunek ani celny. Reichspost zaznacza, że na wypadku takiej swobodnej walki konkurencyjnej między Niemcami i Austrią w Polsce, Austrią byłaby zupełnie odsumneta na bok. Każdy patrol austriacki musi się stanowczo wypowiedzieć przeciw takiej formie rozwiązania austro-polskiego.

Kół wojskowe i wszechniemieckie domagają się daleko idącej rektifikacji granic Królestwa Polskiego. Na szczescie istnieją w Niemczech poważni politycy i silne grupy wśród ludności, które oświadczają się przeciw tego rodzaju amputacji. Świadczą o tem mowa przywódcy centrowego w Reichstagu dra Grosseba. Jak można wogóle — pyta Reichspost — domagać się ochrony granic przeciw Polsce, skoro po przeprowadzeniu rozwiązania austro-polskiego Polska będzie połączona z Austrią, a wraz z nią wejdzie z Niemcami w najściślejszy sojusz? Rozwiązanie austro-polskie połączone z rektyfikacją granic jest dla Austrii bezwartościowe i nie do przyjęcia. Austriacy musieliby odnowić swoją w swój związek państwowy ludność polską, świetnie obracając i głęboko wzburzoną czwartym podzieleniem

Polski, jak tę amputację nie bez słuszności nazwano. Austrii nie mogłaby się podjąć zadania pełnego sprzecznosci celem natchnienia ludności polskiej sympatiami dla państw centralnych, z których jest dalekoma. Na Polskę tak daleko idącą amputację, a drugie zachowywało się prztem zupełnie biernie. „Reichspost” wyraża nadzieję, że liczbą i wpływ myślowych kół w Niemczech będzie na tyle silną, że przeszkodzi obciążaniu sprawy polskiej trudnościami, które nie tylko dla Austrii, lecz także dla Niemiec byłyby zgubnymi.

Walka o zagłębie donieckie.

W „Dzienniku Kijowskim” z 31 sierpnia czytamy:

Przez austriackiej delegacji pokojowej p. Szeluchin, oświadczył przedstawicielom prasy, że przewlekłość pertraktacji pokojowych z delegacją rosyjską spowodowana jest niezusadowieniem żądaniami reprezentantów Rosji w sprawie granicznej. Rosya dąży do uczupienia terytorium Ukrainy, odrzucając wystawioną ze strony tej ostatniej zasadę etnograficzną, „skorygowaną przez państwowa potrzebę uwzględnienia warunków ekonomicznych, geograficznych i administracyjnych”. Notując siebie dla pomocy korekty p. Szeluchina do zasady narodowościowej, zrestą zupełnie słuszną, chcemy tu dążyć zacytować kilka cyfr, ilustrujących niemiernie ważną dla państwa sprawę paliwa mineralnego i jej zależność od ustalenia granic pomiędzy Ukrainą i Rosją.

Są dwa projektowane kierunki granicy w okolicach węglowych. Pierwszy wleża do Ukrainy całą gubernię Ekaterinosławską, czyli cały niemiecki rejon węglowy i części antacylowego. Roczna produkcja ukraińskiego paliwa mineralnego wynosiłaby przy tej koncepcji 1.020.000 pudów (63 proc. całej wydobywającej rocznej zagłębia donieckiego). Drugi projekt przewiduje przyłączenie do Ukrainy Taganrogskiego okręgu i w tym razie w reku Ukrainy znalazłoby się całe niemal zagłębie, czyli 94 proc. jego produkcji rocznej produkcji (1.528.000 tysięcy pudów).

Wszelako przy dzisiejszym stanie onawianych kopaliń węglowa, można mieć na względzie raczej ich bogactwa pokładowe, niż rzeczywistą ich wydajność. Już wojna obniżyła ilość wydobywanego węgla, a rewolucja zdeorganizowała niemal doszczętnie produkcyjną pracę kopalni. Pierwsze półrocze 1917 r. dało jeszcze 833 milionów pudów, zaś w ciągu pierwszego półrocza h. r. wydobyto tylko 383 milionów pudów węgla. Jak zaś bardzo upadła wydajność pracy w ko-

palińskich widać z takiego np. rażącego zestawienia: Przed wojną jeden robotnik wydobywał miesięcznie od 750 do 600 pudów węgla; w roku 1917 cyfra ta spadła przeciętnie do 417 pudów, a pewnieśse cztery miesiące b. roku wykazały już tylko ko miesięcznie po 180 pudów węgla na jednego robotnika, co stanowi zaledwie czwartą część normalnej produkcji.

Wobec zrujnowanego przemysłu, za potrzebowanie węgla na Ukrainie jest to rachunek: wystarczyłoby go, zdaniem fachowców, do końca bieżącego roku 600 milionów pudów, ale przy najbardziej intensywnym sprzyjających okolicznościach da się wydobyć w roku bieżącym zaledwie połowę tej ilości.

Państwa centralne zobowiązały się dostarczyć Ukrainie 19 milionów pudów węgla, z których około 12 milionów pudów dostarczyły w pierwszym półroczu. Na drugie półrocze pozostaje tylko 7 mil. pudów. Pomoc więc państw centralnych, jak widzimy, jest w tym razie bardzo niemierna. Węgiel zagraniczny został tylko koleje.

Jedyną tedy drogą do ożywienia przemysłu na Ukrainie, który bez węgla rozwinąć się nie może, jest uruchomienie jaknajwyższe śpiących dzisiaj kopalń węgla.

Z ROSJI.

LIST CESARZOWEJ MARYI TEODOROWY.

„Przegląd Polski” z 20 sierpnia donosi:

W pamiętnikach rozstrzelanego cesarza znajduje się list cesarzowej Maryi Teodorowej z dnia 15 stycznia 1905 r.

„Drogi Niki — pisze cesarzowa — całego serca dziękuję ci za twój list, który mi skrzętnie uścił, bo wieje z niego świeży duch. Dla Boga, żeby zacięcie trwało przynajmniej do końca wyborów i do początku Dumi. Gdyby przedtem byłby energiczniejszym i wykazałby więcej siły i władzy do wielu rzeczy możnaby było uniknąć i nie rozumiem Wittego, dlaczego on stracił tyle czasu. Teraz pragnę ci powiedzieć o sprawie, która mnie niepokoi. Jest to sprawa majątków państwowych, które te świnie chcą odebrać według programów znanych partii. Na wszelki wypadek posyłam tobie książkę, gdzie to wszystko jest opisane. Prawdopodobnie ty sam to wiesz, ale to tak ważna sprawa, że nie mogę o tem milczeć, należy, aby wszyscy wiedzieli już teraz, że nikt nie śmie myśleć nawet tknąć tego, ponieważ to są prawa osobiste i prywatne cesarza i jego rodziny.

Będzie to wielkim błędem historycznym, nie do poprawienia, jeżeli w tym wypadku będzie ustąpił choć jedna jędyna kopijka. Jest to sprawa zasadnicza

i od niej zależy przyszłość. Nieswiadomości społeczeństwa w tej kwestii jest tak wielką, że nikt nie zna pochodzenia i uformowania się tych majątków i kapitałów stanowiących własność prywatną cesarza nie mogącą być naruszona ani dyskutowaną. To się nikogo nie dotyczy, ale należy, żeby wszyscy wiedzieli.

Koniec listu poświęcony jest sprawom osobistym cesarzowej i urzędnikom jej wydziału. List kończy się w ten sposób: „Ścisłamić ci mocno, wiedz, że modlisz się za mną. Twoja smutna matka Marya”.

ŻÓŁTE NIEBEZPIECZYSTWO.

Kijowska „Narodnia Wola” pisze, że na dalekim wschodzie „powstaje nowy, niedość jeszcze wyraźnie określony front, tem jednak niebezpieczny, że może zrujnować wszelkie nieliczne i niemiernie lekko chęć chińskich i japońskich z ich technika wojenną. Znowu mocarstwa centralne mogą okazać się w zamkniętym kole, w jakim już były, znowu nastąpi wielkie naprężenie sił i nie wiadomo, jak się może skończyć sprawa. Co do jednego niemasz wątpliwości, że ukraiński kół polityczny i społeczeństwo wogóle w chwili zmian i niepewnego obrotu stanowiska politycznego, muszą przewidzieć wszystko i przystąpić do szerokiego przygotowania myśli o istnieniu Ukrainy poza jej granicami i kordonami. Każde państwo o tyle, o ile jest niezawisłe, ma prawo i powinno, dbać o uznanie go przez wszystkie istniejące państwa. Niestety rząd obecny starał w tym kierunku nie czyni, ale jest to zrozumiałe gdy cała jego polityka idzie drogą restauracji przeszłości”.

Cytując utwór powyższy — „Nowa Rada” dodaje: „Jeżeli sprawdzą się dawne prorocstwo o „żółtem niebezpieczeństwie”, oziębienie go, oczywiście, będzie nie sama tylko Ukraina. Jesteśmy forpacznią starożytności i w całości powinna być podległa i w całości powinna być zburzona. Niestety prowadzi ona wojnę i w zaślępieniu wojennem nie widzi tych groźnych blasków, które rozdzierają widnokrąg na Dalekim Wschodzie”.

SPRAWY MAJĄTKÓW PODDANYCH NIEMIECKICH I AUSTRIACKICH.

„Dziennik Kijowski” z 31 sierpnia donosi: Obecnie do ministerium handlu i przemysłu wpływa wielka ilość podań od poddanych niemieckich i austriackich w sprawie zwrotu ich majątków i przedsięwzięci, skonfiskowanych w czasie wojny i wypłaty odszkodowań, które stąd wynikły. Ministerium handlu i przemysłu za potrzebowało już, aby inspektorowie rządowi i zarządy likwidacyjne złożyły sprawozdanie o administrowanych majątkach i przedsięwzięciach.

Jednocześnie opracowują projekt prawa o skasowaniu ograniczeń, zarządzonych w czasie wojny dla spraw majątkowych obcych poddanych.

Minister handlu i przemysłu zaproponował ministrowi sprawiedliwości, aby niezwłocznie najprędzej zakończył prace nad projektem likwidacji i nie oczekując opracowania prawa ogólnego, w tej kwestii skasować niezwłocznie wszelkie ograniczenia, wprowadzone w czasie wojny dla spraw majątkowych obcych poddanych i znieść drogi rozdzory nad ich majątkami i interesami, wprowadzony prawem z dn. 15 listopada 1914 r.

WYMIANA JENCÓW.

„Dziennik Kijowski” z 23 sierpnia donosi: Pomiędzy rządami doświada Austro-Węgry zawarta została umowa w spra-

**P R Ó Ż N E
FLASZECZKI
Z ATRAMENTU**
kupuje Sklep Administracji
„GAZETY POLSKIEJ“
:: P Ł A C A C ::
20 HALERZY ZA SZTUKĘ.

**Potrzebni zaraz chłopcy lub
dziewczynki do Administracji
„Gazety Polskiej“.**

Czeladnik szewski potrzebny 25 kr. dziennie lub 35 kr. od sztuki. Stanisław Pacia
Ząbkowice. 1695-1-4.

Potrzebny chłopiec do biura inż. Antonia